

Do chwili obecnej stowarzyszenie EAQUALS udzieliło akredytacji ponad 130 ośrodkom nauczającym 25 języków w 37 krajach, w tym zaledwie jednemu ośrodkowi w Polsce.

Jakość kształcenia językowego

■ Magdalena Nowacka

W oczekiwaniu na Ustawę 2.0 środowisko akademickie pochłonięte jest dyskusją na temat kierunków rozwoju szkolnictwa wyższego, które wytyczy nowe prawo. Zwiększenia innowacyjności i prestiżu polskich uczelni upatruje się w reformie ustroju jednostek i sposobu ich zarządzania, rozwoju kadr naukowych i dydaktycznych, usprawnieniu funkcjonowania systemu jakości czy wzroście umiędzynarodowienia uczelni. Wymownym postulatem, który został sformułowany w ramach przygotowywania założeń do nowej ustawy, jest: „Chcemy skoku jakościowego w szkolnictwie wyższym” (H. Izdebski, *Ustawa 2.0 – Założenia Systemu Szkolnictwa Wyższego*). Należy jednak zwrócić uwagę na to, że w znanych dotychczas opracowaniach nie poświęcono zbyt wiele miejsca zagadnieniu kształcenia językowego na uczelniach, a nawet postuluje się rezygnację z lektoratów i wprowadzenie bonów możliwych do realizacji w zewnętrznych szkołach językowych. Wynika to prawdopodobnie z braku dostatecznych konsultacji tych propozycji ze środowiskiem filologicznym czy takimi organizacjami, jak Stowarzyszenie Akademickich Ośrodków Nauczania Języków Obcych SERMO.

Tymczasem centra językowe już dawno dostrzegły potrzebę czuwania nad jakością procesów dydaktycznych w swoich jednostkach i w wielu z nich zdefiniowano politykę jakości, a także zostały opracowane szczegółowe zasady i procedury zapewnienia jakości zapisane np. w postaci księgi jakości. Procedury te są sukcesywnie wdrażane i na bieżąco doskonalone, przynosząc wymierne rezultaty. Kolejnym krokiem na drodze tego doskonalenia jest ubieganie się o akredytację zewnętrzną, która obiektywnie potwierdziłaby prawidłowość i skuteczność przyjętych rozwiązań w zakresie zapewnienia jakości kształcenia językowego.

W polskim systemie prawnym nad jakością kształcenia i badań naukowych czuwają – jak wiadomo – trzy ciała: Polska Komisja Akredytacyjna, Komitet Ewaluacji Jednostek Naukowych oraz Centralna Komisja ds. Stopni i Tytułów. Jednak żadne z nich nie udziela odrębnej akredytacji centrom językowym, ponieważ centra takie – mając zwykle status jednostek międzywydziałowych czy ogólnouczelnianych – nie są podstawowymi jednostkami organizacyjnymi uczelni. Należy jednak zauważyć, że mimo iż centra językowe nie prowadzą działalności badawczo-naukowej, są one wielozadaniowymi organizacjami o charakterze tzw. organizacji uczących się, o nowoczesnych strukturach zarządzania i wysoko rozwiniętej kulturze jakości.

Centrum Językowe Politechniki Łódzkiej z pewnością należy do grupy ośrodków językowych, które spełniają nie tylko większość warunków wymaganych zwykle do uzyskania akredytacji PKA (z wyłączeniem obszarów badawczo-naukowych), lecz również wykonują zadania dopiero postulowane w założeniach do ustawy 2.0. Centrum na bieżąco monitoruje takie obszary swojej działalności, jak: rozwój kadry akademickiej, struktura zatrudnienia, współpraca z krajowymi ośrodkami akademickimi, przedsiębiorstwami i instytucjami, skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości, zgodność działania jednostki z misją i strategią rozwoju uczelni czy rozwój bazy dydaktycznej.

Ambitne zadanie

Mając świadomość znacznych wysiłków podejmowanych na bieżąco w Centrum Językowym PŁ w obszarze działań proakademykowskich oraz kierując się potrzebą ciągłego rozwoju i doskonalenia w tym zakresie, dyrektor centrum, dr Magdalena Nowacka, postawiła przed kierowanym przez siebie

zespołem ambitne zadanie uzyskania akredytacji międzynarodowego stowarzyszenia EAQUALS, jako oficjalnego potwierdzenia wysokiego poziomu kształcenia językowego. Cel ten został uwzględniony w planach działań strategicznych centrum na lata 2015-19.

Stowarzyszenie EAQUALS (Evaluation and Accreditation of Quality in Language Services) zostało powołane do życia w 1991 roku jako organizacja non-profit, która jako główny cel stawia sobie upowszechnianie wysokich standardów kształcenia językowego poprzez doradztwo i wsparcie instytucji i organizacji zajmujących się edukacją językową. Na przestrzeni 25 lat istnienia EAQUALS zdobyło status uczestniczący Rady Europy (participatory status) i działa pod jej auspicjami jako organizacja pozarządowa. Ponadto stowarzyszenie współpracuje z Komisją Europejską jako konsultant w sprawach edukacji, a także z licznymi innymi instytucjami wytyczającymi standardy kształcenia i walidacji nauczania języków obcych. Do chwili obecnej EAQUALS udzieliło akredytacji ponad 130 ośrodkom nauczającym 25 języków w 37 krajach, w tym zaledwie jednemu ośrodkowi w Polsce.

Okres przygotowań do przeprowadzenia procedury akredytacyjnej poprzedzony został wieloma spotkaniami i dyskusjami w gronie pracowników centrum, w trakcie których analizowano sposoby wypełnienia restrykcyjnych standardów jakościowych określonych w tzw. kartach EAQUALS (Charters), szczegółowo opisujących kryteria, które należy spełnić, aby ubiegać się o akredytację. Wśród dwunastu wyszczególnionych obszarów ocenianych w procedurze akredytacji najważniejsze okazały się te związane z certyfikacją językową, wewnętrznym systemem zapewnienia jakości, nadzorem metodycznym oraz – oczywiście – samym nauczaniem. Warto podkreślić, że wymagania zawarte

Źródło: cj.p.lodz.pl

w kartach EAQUALS w dużym stopniu pokrywają się, a gdzieś tam przekraczają typowe wymagania stawiane przez PKA przy okazji akredytacji programowej czy instytucjonalnej. Znajduje to również swoje odzwierciedlenie w Zasadach Inspekcji EAQUALS (EAQUALS Inspection Scheme), w których dodatkowo zawarto szczegółowe procedury dotyczące badania zgodności walidacji i certyfikacji efektów kształcenia z filozofią nauczania i celami kształcenia oraz wewnętrzną i zewnętrzną komunikacji. Duży nacisk kładzie się także na sprawne działanie kanałów komunikacji pomiędzy dyrekcją a pracownikami, w tym udokumentowane sposoby przekazywania pracownikom na bieżąco informacji o planach rozwoju jednostki oraz o postępach w realizacji strategii.

W efekcie podjętych działań przygotowawczych Centrum Językowe PŁ dokonało znaczącego rozwoju w zakresie zapewnienia jakości kształcenia np. poprzez wprowadzenie nowych form monitorowania i wsparcia procesu dydaktycznego, takich jak lekcje koleżeńskie czy krótkie, niezapowiedziane obserwacje zajęć (pop-in observation). Wnioski z raportów z tego typu wizytacji służą obecnie m.in. tworzeniu długofalowego planu szkoleniowego, który odpowiada realnym potrzebom lektorów. Część wypracowanych w tym czasie w centrum rozwiązań zostało zaadoptowanych w całej uczelni poprzez przyjęcie przez Senat PŁ stosownych uchwał.

Samoświadomość pracowników

Innym istotnym aspektem warunkującym przyznanie akredytacji jest troska o rozwój zawodowy pracowników jednostki. EAQUALS podsuwa w tym zakresie bardzo praktyczne narzędzie, jakim jest plan rozwoju pracownika (CPD – Continuing Professional Development), w ramach które-

go co trzy semestry przeprowadzana jest z pracownikami rozmowa dotycząca ich potrzeb i postrzegania warunków pracy, a także rozwoju własnej ścieżki zawodowej. Pracownicy mają okazję podzielenia się uwagami na temat zarówno najtrudniejszych, jak i najciekawszych aspektów swojej pracy, a także wyznaczenia sobie – we współpracy z przełożonymi – celów zawodowych na kolejne semestry. Niewątpliwą korzyścią wypływającą z tych działań jest podnoszenie samoświadomości pracowników oraz przekonanie ich, że mają realny wpływ na kształtowanie własnego środowiska pracy. Konkretnym efektem takiej działalności jest aktywne angażowanie się lektorów w prace wybranych przez siebie zespołów zadaniowych, koordynowanie tych prac oraz podjęcie innych obowiązków organizacyjnych, zgodnych z zainteresowaniami i kompetencjami. Innym zauważalnym pozytywnym aspektem ugruntowanym w ostatnim czasie jest wzrost kompetencji pracowników CJ; lektorzy zdobywają nowe kwalifikacje z obszaru zarządzania (studia podyplomowe w SGH), coachingu (studia podyplomowe w UE i PE) czy mediacji (studia podyplomowe w UE) oraz translatoryki (studia podyplomowe w UW).

Podczas dwudniowej wizytacji, która odbyła się w Centrum Językowym PŁ w dniach 30–31 marca br., inspektorzy zapoznali się z dokumentacją przebiegu studiów oraz ich praktycznymi aspektami. Oceniono zgodność treści kart przedmiotów, poszerzonych o dodatkowe sylabusy, z polityką językową jednostki, obserwowano 37 fragmentów lekcji różnych języków prowadzonych na różnych poziomach zaawansowania, zapoznano się z dydaktycznymi i administracyjnymi zasobami platformy WIKAMP. Aby uzyskać akredytację EAQUALS, jednostka musia-

ła ostatecznie spełnić wszystkie 50 wymienionych w dokumentach stowarzyszenia standardów. Stopień ich realizacji został opisany i przedstawiony dyrekcji CJ w formie szczegółowego 35-stronicowego raportu.

Sukces

Kilkumiesięczny okres intensywnej, twórczej pracy całego zespołu Centrum, w tym wypracowane procedury i mechanizmy zapewnienia jakości kształcenia, a także zdobyte dotychczas doświadczenie, zostały ostatecznie uwieńczone zasłużonym sukcesem. 21 maja 2017 roku Centrum Językowe PŁ otrzymało akredytację stowarzyszenia EAQUALS z wyróżnieniem w sześciu z dwunastu kategorii: zarządzanie i administracja, certyfikacja, zasoby/materiały, środowisko pracy/otoczenie, obsługa klienta, komunikacja wewnętrzna. Tym samym Politechnika Łódzka stała się pierwszą uczelnią techniczną w Polsce z jednostką certyfikowaną w obszarze jakości kształcenia językowego.

Złożoność i wnikliwość oceny dokonanej przez inspektorów EAQUALS, nieodbiegająca od standardów zawartych w raportach z wizytacji dokonywanych przez PKA (np. podczas oceny instytucjonalnej), pozwala niewątpliwie uznać, że jednostka mająca akredytację EAQUALS zapewnia wysokie standardy kształcenia językowego. W przypadku centrów językowych działających w strukturach uczelni jest to osiągnięcie szczególnie cenne, ponieważ podnosi prestiż całej uczelni oraz przyczynia się do zwiększenia wartości jej dyplomu. Obecnie akredytacja ta została przyznana tylko dwóm polskim uczelniom, a Politechnika Łódzka jest pierwszą uczelnią techniczną w kraju, której centrum językowe zostało w ten sposób wyróżnione.

Akredytacja EAQUALS, a co za tym idzie – budowanie nowej kultury edukacyjnej w danej jednostce, to według filozofii stowarzyszenia specyficzny „stan umysłu”, który nie przemija wraz z wyjazdem inspektorów. To pierwszy etap zmian w niekończącym się cyklu samodoskonalenia zarówno na poziomie pracownika, jak i jednostki, którego oczywistym celem jest świadczenie wysokiej jakości usług dydaktycznych dla studentów, co w dalszej perspektywie przyniesie korzyści na płaszczyźnie gospodarczej i społecznej. To także ważny sygnał dla środowiska akademickiego, aby rozpoczęła szerszą debatę nad jakością kształcenia językowego na poziomie szkolnictwa wyższego w Polsce, by w jak najlepszym stopniu realizować efekty kształcenia językowego zapisane w programach studiów, podnosząc konkurencyjność absolwentów nie tylko na krajowym, lecz także międzynarodowym rynku pracy.

Dr **Magdalena Nowacka** jest dyrektorem Centrum Językowego Politechniki Łódzkiej